

1973 OKT. = 4

Vas Népe

Öt világrész tablója — szobrokban

A II. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé Budapesten, a Múcsarnokban

Öt világrész szobrászművészei jelentkeztek alkotásaikkal Budapesten, a Múcsarnokban, a II. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén. Alkotásaik módot adnak arra, hogy áttekintsük a szobrászat, a kisplasztika jelenlegi helyzetét, összevethessük a különböző országok törekvéseit, eredményeit.

Egy rendkívül szétágazó, XX. századi, napjainkbeli szobrászatról beszélhetünk a biennálé kapcsán, ahol helyet kapnak — még az idő kiszűrő erejét nélkülözve — a legkülönfélébb törekvések. S a kiállítás műveiben éppen közös vonásként a szüntelen kísérletezések sokrétűségét, sokszínűségét kell kiemelni.

Bizonyára azok az alkotások állnak legközelebb a nézőhöz, amelyek gondolatokat fogalmazznak meg, érzelmeiket sugároznak, nem a természet másolása útján, hanem akár az anatómia, a természeti elemek eltorzításával, de mindenkor a szellemi célkitűzésnek megfelelő formában. Az ember belső élete kell hogy tükröződjék, szorongásaival, félelmeivel, hitével, örömeivel és reményeivel. Ide kívánczik a Rodin-i gondolat: „Elsősorban ember légy, s csak aztán művész.” Azok az alkotások emelkednek ki, amelyek önmagukban hordják az egyszerűséget és a monumentalitást. Nem a méretben monumentálisat, mert lehet ugyan a szobor méretében kicsi, de a belső erő, amelyet hordoz, mégis a nagyság érzését keltheti.

A magyar plasztikák közül kiemelem **Kerényi Jenő Művészt**, **Kiss István** remekül szerkesztett **Galambok** című hegesztett vasszobrát, **Kiss Sándor** érzelmmel telített **Öreg faluját** és **Balladasorozatát**, **Vilt Tibor** konstruktív fémplasztikai külön szint képviselnek a magyar anyagban.

Gyakorlat a térkonstrukciók, térkompozíciók, amelyek esztétikai formájukkal, ritmikus, sokszor geometrikus szerkesztettségükkel ragadják meg a nézőt. Ilyenek a francia Agustin Cárdenas, vagy a görög Georgios Kalakalas márványszobrai, vagy az olasz Arnaldo Pomodoro bronzforgói, de folytathatnám tovább is a felsorolást.

A szobrászat hagyományos anyagai mellett rendkívül elszaporodott a különféle fémek alkalmazása. A fém, az acél, a vas, az alumínium civilizációnk jellegzetes termékei, s erényeik, hogy vágni, hegeszteni, formálni, önteni, csiszolni és platinázni lehet őket. Az elemek összehegesztése folytán azonban a részeknek egésze kell összeállniuk, s így kétségkívül azokat a plasztikákat kell kiemelnünk, ahol az elemek végül is ritmikus szerkezet szerint épülnek össze, például a kanadai Pierre Marcoux-nál. Erősen vitatni lehetne az esetleges egymás mellé került fémdarabok összehegesztésével kapott munkák művészi mivoltát.

De nemcsak a fém, hanem a különféle műanyagok is elszaporodtak, gondolok itt elsősorban a francia Martine

Boileau üvegszálaspoliészter öntvényére. A műanyagok alkalmazása azonban inkább a geometrikus szobrászat jellemzője.

A szobrászatot évszázadokon át a tömör forma, a tömeg művészetének tartották, s jellegzetes erényei a tér kitöltésével függtek össze. A lineáris szobrászat korunk teremtménye, s néhány darabjával találkozhatunk a kiállításon is. Ilyenek a francia Marcel Van Thienen mozgó szerkezetei („mobile”-pai), amelyek mozgás közben állandóan változtatják térbeli viszonyaikat. Az ő szerkezetei a tiszta absztrakcióhoz közelednek.

Vannak persze olyan jelenségek is, amelyeket csak fenntartással minősíthetünk szobrászatnak, s inkább a mulattatás, a meghökkentés tárgyai, semmint esztétikai hatást keltő művészi alkotások. Ilyen például az Egyesült Államok-beli Westermann „Ébenfa doboz-a”, amelynek több köze van a bútordarabokhoz, mint a szobrokhoz. S mi más, mint a meghökkentési szándék vezethette a görög Georgios Georgiadiást, amikor remekül megkomponált, szuggesztív erejű bronzszobrainak egyikebe kaucukbabát illesztett. Aligha sok köze van a szobrászathoz a Német Szövetségi Köztársaság két kiállítójának, Wolfgang Nestler és Ansgar Nierhoff acél, gumi, zsineg, papír, könyvek felhasználásával készült munkáinak. De kétségkívül ezek is korjelenségek, s tartozékaik az általános, sokszínű képeknek.

Talán jól sejtí Herbert Read, a XX. századi művész jó ismerője a sokrétűség egységét, amikor azt mondja: „Könnyen megtörténhet, hogy a modern művészet megannyi mozgalma egyetlen áramlattá áll majd össze az egy évszázad távlatából vizatekintő történelem szemébe.”

A II. nemzetközi kisplasztikai biennálé november 11-ig fogadja az érdeklődőket. 1971-ben, az első biennáléhoz Ferenczi Béni műveiből összeállított tárlat kapcsolódott, most pedig — ugyancsak egy jelentős magyar mester — Medgyessy Ferenc szobrászművész alkotásaiból rendezett retrospektív kiállítás csatlakozik hozzá.

Káldi Judit